

POZNÁMKY K III. KAPITOLE REGULE

Tretia kapitola Regule hovorí o troch rozmeroch, ktorými sa má Menší brat vyznačovať:

k Bohu
(Božie officium)

nábožnosť
→ Ef 5, 19-20

k svetu ↗
(ísť svetom)

minorita
→ Mt 20,28

↖ **k sebe**
(pôst)

umiernenosť
→ Gal 5, 22-23

Svätý František kladie na prvé miesto spoločného života bratov **liturgickú modlitbu** (on sám bol aj vo svojej osobnej modlitbe silne inšpirovaný liturgickou tradíciou Cirkvi; prijímal ju za vlastnú a rozvíjal ju svojím chápaním a individuálnym prežívaním). Bratia klerici (→ ktorí majú svätenie) sa majú modliť podľa spôsobu svätej Rímskej Cirkvi ... môžu mať breviáre (→ Reg 3,1-2) ... čo je vlastne kratšia (→ brevior) verzia dennej (chórovej) modlitby, zverejnená pápežom Inocentom III. (1215), ktorú si vynútila činnosť členov pápežskej kúrie, často na cestách; bola preto vhodnou formou pre bratské spoločenstvo, svojou povahou putujúce ... bratom laikom (→ ktorí nemajú svätenie) predpisuje svätý František **officium modlitby Pána*** ...

* prvá hodinka (*prima*) bola liturgickou reformou II. vatikánskeho koncilu zrušená (SC 89 d) v prospech posilnenia významu Ranných chvál.

Toto officium modlitby Pána, bolo pre spoločenstvo prvých spoločníkov svätého Františka pôvodnou formou spoločnej modlitby (→ 1Cel 45; 47) ... preberá ho aj svätá Klára ako spoločnú modlitbu pre sestry (→ RegKl 3). Náhrada liturgie hodín určitým počtom Otčenášov bola zvyčajná aj v iných reholiach a svetských rádoch (predovšetkým preto, že si nevyžadovala znalosti čítania a bola jednoduchá) a aj v súčasnosti zostáva pre bratov laikov ako možná alternatíva k liturgii hodín (→ GK 23 §2).

Cieľom liturgie hodín je posvätenie dňa (→ SC 88) ... Najvyšší kňaz Nového a večného zákona Ježiš Kristus ... spája so sebou celé ľudské spoločenstvo ... pokračuje v tomto kňazskom úrade prostredníctvom svojej Cirkvi, ktorá neprestajne chváli Pána a oroduje za spásu celého sveta nielen slávením Eucharistie, ale aj iným spôsobom, najmä bohoslužbou modlitby (→ SC 83).

Požiadavka modlitby za zosnulých (→ Reg 3,4) je vyjadrením viery v tajomstvo spoločenstva svätých a puto bratského spoločenstva prekračujúce priestor a čas ...

Spôsob a formu (telesného) pôstu svätý František v Regule nepredpisuje; zmieňuje sa len o obdobiach pôstu, ktoré sú prakticky zhodné so vtedajšou cirkevnou praxou a pridáva oslobodenie od záväznosti telesného pôstu v čase zrejmej potreby (→ Reg 3,9) konkrétne: zjavnej núdze, lebo núdza nemá zákon (→ NReg 9,16).

Telesný pôst nie je ničím absolútnym, **je len prostriedkom a znamením: musíme sa (totiž) i postiť a strátiť nerestí a hriechov** (→ Lver 6,32). V tomto duchu sa má pôstna disciplína bratov praktizovať aj v súčasnosti, pričom aktuálne **Generálne Konštitúcie zdôrazňujú, nie asketické, ale kristologické hľadisko pôstu a jeho sociálny rozmer** (→ GK 34 §2).

Prax telesného pôstu prekonala v rámci bratského spoločenstva svoj vývoj: bratia sa postili (od mäsitých pokrmov) v stredu a piatok; so súhlasom svätého Františka tiež v pondelok a sobotu ... vikári (v roku 1219) sprísnil túto prax a zaviedli dni pôstnej povinnosti (podľa vzoru mníšskych Rádov) s tým, že v pondelok a v sobotu sa bratia zdržiavajú i mliečnych pokrmov, iba že by im boli spontánne darované. Svätý František túto úpravu odmietol (→ Giano 11-12) a v Regule napokon ustanovuje, že podľa svätého evanjelia môžu (bratia) jesť zo všetkých pokrmov, čo im predložia (→ Reg 3,14). Sám svätý František bol však v pôstnej praxi prísnejší na seba ako na bratov, ktorých dokonca miernil (→ 2Cel 21) a vyzýval ich aby každý múdro zvažil svoje sily v službe Bohu, pretože je priam rovnakým hriechom potrebné telu odopierať ako mu zbytočne dožičiť (→ 2Cel 22). Nehanbil sa prosiť o mäsitý pokrm pre chorého brata (→ 2Cel 175) a chorého, o ktorom vedel, že má chuť na hrozno zaviedol do vinice a s ním jedol, aby sa chorý neostýchal (→ 2Cel 176). Hovorieval však, že keď je telo aj po dostatočnom pokrme vzdorovité, potrebuje ako lenivé ťažné zviera bič (→ 2Cel 129) ... potreba, ktorá nie je rozumne odôvodnená ale slúži iba pohodliu, je znamením, že duch vyhasol ... keď duša nenachádza radosť, telo sa skláňa ku svojim radostiam; predstiera nutné potreby a telesné zmýšľanie utvára svedomie (→ 2Cel 69) ...

V časti pojednávajúcej o tom, ako majú bratia chodiť po svete, sa svätý František zmieňuje **o čnostiach, ktoré sú charakteristické pre toho, kto sa vníma ako menší** ... správa sa podľa ducha evanjeliových blahoslavenstiev (→ 1Cel 29) ... a záverom kapitoly **zdôrazňuje blahoslavenstvo tvorby pokoja** (→ Reg 3,13) ... svätý František tu nesleduje cieľ vyhnúť sa konfliktom, ale čerpá inšpiráciu zo spásotvornej obety Krista, ktorý zomrel na kríži aby všetko zmieril s Otcom ...

... Zákaz jazdiť na koni súvisí so skutočnosťou, že bolo charakteristické pre spoločensky vyššie postavených. Svätý František však opäť neabsolutizuje a vyslovuje výnimku zo zákazu: zrejmú potrebu alebo chorobu (→ Reg 3,12). On sám totiž pre slabosť a chorobu cestoval na koni (→ 1Cel 63) alebo, keď už (pre stigmy na nohách) nemohol chodiť pešo, začal jazdiť na oslovi (→ 1Cel 98) ...

V duchu tejto časti Regule Generálne konštitúcie pripomínajú, že bratia majú žiť v postavení maličkých (→ GK 66 §1) a svojím spôsobom života ako spoločenstvo i ako jednotlivci správať sa tak, aby nikoho neodpuďovali od seba, zvlášť nie tých, ktorí sú spoločensky a duchovne skutočne opustení (→ GK 66 §2) a aby príkladom svojho života zahanbili „falošné hodnoty“ našej doby (→ GK 67) ...